

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2022

1028/2022

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1309/2016,

muutetaan 6 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentti, 23 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 39 § sekä 41 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 2 momentti laissa 973/2013, 23 §:n 2 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1097/2018, 27 §:n 1 momentti laissa 1200/2009, 39 § laeissa 1200/2009 ja 1272/2016, sekä

lisätään 23 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1236/2014 ja 1097/2018, uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Ammatillisen kuntoutuksen järjestäminen

Kansaneläkelaitoksella ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos ammatillinen kuntoutus on järjestetty työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella tai vakuutettu on saanut oikeudestaan työeläkekuntoutukseen ennakkopäätöksen, joka kuntoutusta haettaessa on voimassa.

18 §

Kuntoutusraha lakisääteisen kuntoutuksen ajalta

Työterveyshuoltolain perusteella annetun kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa maksetaan, jos kuntoutusta annetaan työterveyshuollossa havaittujen työ- tai ansiokykyongelmien perusteella ja työnantaja tai yrittäjä osallistuu kuntoutuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun ajalta on, että on kyse varhaisen vaiheen ammatillisesta kuntoutuksesta ja että asiakkaalla ei ole oikeutta ammatilliseen kuntoutukseen työeläkelakien perusteella. Kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että työkokeilun aikana asiakas työskentelee kokonaan uusissa tai olennaisilta osin muutetuissa työtehtävissä taikka erityisjärjestelyjen avulla entisissä työtehtävissään. Päätös työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta voidaan tehdä enintään 45 arkipäiväksi.

23 §

Kuntoutusrahan maksaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kuntoutusrahaa maksetaan 25–27 §:ssä tarkoitettua omavastuu-aikaa lukuun ottamatta ammatillisena kuntoutuksena myönnettyyn koulutukseen, muuhun työelämän ulkopuolella olevan henkilön 6 §:ssä tarkoitettuun ammatilliseen kuntoutukseen, oppisopimuskoulutukseen, 7 a §:ssä tarkoitettuun nuoren ammatilliseen kuntoutukseen sekä 20 §:ssä tarkoitettuun nuoren kuntoutusraahan oikeuttavaan kuntoutukseen osallistumisen ajalta, jos kuntoutuja on estynyt tekemästä päätoimeen rinnastettavaa muuta kuin kuntoutukseen sisältyvää työtä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, 6 §:ssä ja 7 a §:ssä tarkoitettua ammatillisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusraha maksetaan täysimääräisenä myös niiden päivien ajalta, jolloin kuntoutuja ei osallistu kuntoutukseen (*joustopäivä*), jos hänen ammatillisen kuntoutuksensa on sovittu toteutettavaksi alle viitenä, kuitenkin vähintään kolmena päivänä viikossa. Kuntoutusrahaa maksetaan joustopäivältä, kun Kansaneläkelaitos on määritellyt ammatillisen kuntoutuksen palveluun mahdollisuuden joustopäiville ja kun joustopäivän tarve perustuu siihen, että kuntoutuja ei joko 6 §:ssä tarkoitettua työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen tai 7 a §:ssä tarkoitettua toimintakyvyn olennaisen heikentymisen vuoksi pysty osallistumaan kuntoutukseen viitenä päivänä viikossa. Kuntoutusrahan maksaminen edellyttää lisäksi, että kuntoutuja on joustopäivänä estynyt tekemästä työtä.

24 §

Kuntoutusraha odotus- ja väliajalta

Kansaneläkelaitoksen järjestämän ammatillisen kuntoutuksen etenemisen ja kuntoutujan toimeentulon turvaamiseksi kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta (*odotusaika*) sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta (*väliaika*). Kuntoutujalla on oikeus kuntoutusrahaan odotus- ja väliajalta, jos hän ei tuolta ajalta saa toimeentuloa esimerkiksi työstä. Kuntoutusraha maksetaan odotus- ja väliajalta 20 prosentilla alennettuna ja enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pidemmältä ajalta ole toimeentulon turvaamisen ja kuntoutuksen etenemisen kannalta erityisestä syystä perusteltua.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kuntoutusrahaa maksetaan myös odotus- ja väliajalta kuntoutujalle, joka osallistuu 7 a §:ssä tarkoitettuun nuoren ammatilliseen kuntoutukseen, jos hän ei tuolta ajalta saa toimeentuloa esimerkiksi työstä. Kuntoutusraha maksetaan odotus- ja väliajalta 20 prosentilla alennettuna.

27 §

Maksaminen ilman omavastuuta

Omavastuu-aikaa ei ole, jos kuntoutuja sai välittömästi ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään, sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai vanhempainpäivärahaa taikka työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyysetuutta. Omavastuu-aikaa ei ole myöskään silloin, jos kuntoutuja sai toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista perustoimeentulotukea saman tai edeltävän kalenterikuukauden aikana ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään.

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa, tartuntatautipäivärahaa, luovutuspäivärahaa taikka vanhuuseläkettä tai takuueläkettä taikka korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta voidaan periä suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle. Työeläkelakien mukaista takautuvaa työkyvyttömyyseläkettä ja työuraeläkettä ei kuitenkaan makseta Kansaneläkelaitokselle kuntoutusrahaa vastaavalta osalta.

Jos kuntoutuja on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta tai sairausvakuutuslain mukaista päivärahaetuutta, samalta ajalta suoritettava kuntoutusraha voidaan periä maksetun työttömyysetuuden tai päivärahaetuuden määrään saakka Kansaneläkelaitokselle taikka se suoritetaan asianomaiselle työttömyyskassalle sen maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti tämän lain 6 §:n nojalla annettavan ammatillisen kuntoutuksen perusteella tämän lain mukaista kuntoutusrahaa samalle ajalle, jolta kuntoutuja on saanut työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, työeläkelaitoksella on oikeus periä Kansaneläkelaitokselta sen takautuvasti maksama kuntoutusraha samalta ajalta eläkelakien mukaan maksettua kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta vastaavalta osalta. Perimiseen ei kuitenkaan ole oikeutta, jos työeläkelaitoksen maksama kuntoutusetuus vähennetään Kansaneläkelaitoksen maksamasta kuntoutusrahasta.

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotusta tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta samalle ajalle, jolta hän on saanut tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tämän lain 6 §:n nojalla myönnetyn ammatillisen kuntoutuksen perusteella, Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä eläkelaitokselta sen takautuvasti maksama kuntoutusraha, kuntoutuskorotus tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvää kuntoutuskorotus samalta ajalta tämän lain mukaan maksettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta. Perimiseen ei kuitenkaan ole oikeutta, jos työeläkelaitoksen maksama kuntoutusetuus vähennetään Kansaneläkelaitoksen maksamasta kuntoutusrahasta.

Etuuksien ja korvausten hakeminen

— — — — —
Kuntoutusrahaa ja ylläpitokorvausta on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen etuutta halutaan saada. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta on haettava kuuden kuukauden kuluessa kuntoutusrahan maksamisen päättymisestä.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Tämän lain 18 §:n 3 momenttia sovelletaan silloin, kun kuntoutus alkaa 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen. Jos kuntoutus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä lain 23 ja 24 §:ää sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeiseltä ajalta maksettaviin kuntoutusrahaetuuksiin. Tämän lain 27 §:n 1 momenttia ja 41 §:n 4 momenttia sovelletaan silloin, kun kuntoutusrahahakemus on tullut vireille 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen.

1028/2022

Helsingissä 9.12.2022

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen